

Notat til Statsrevisorerne om
beretning om tilskud til forskning,
udvikling og demonstration på
energiområdet

November
2013

revision
revision

revision

Vedrører:**Statsrevisorernes beretning nr. 11/2012 om tilskud til forskning, udvikling og demonstration på energiområdet**

25. oktober 2013

RN 705/13

**Klima-, energi- og bygningsministerens redegørelse af 27. september 2013
Ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelsers redegørelse af 27. september 2013**

1. Dette notat handler om de initiativer, som klima-, energi- og bygningsministeren (herefter klimaministeren) og ministeren for forskning, innovation og videregående uddannelser (herefter uddannelsesministeren) har iværksat og vil iværksætte som følge af Statsrevisorernes bemærkninger og beretningens indhold og konklusioner.

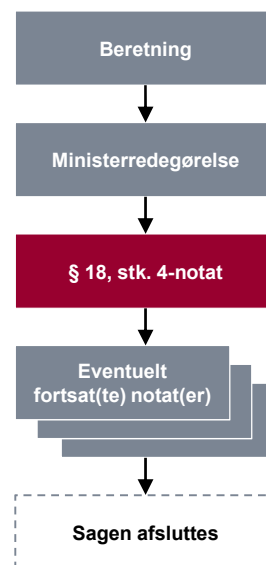
KONKLUSION

Klimaministeren og uddannelsesministeren har igangsat en række initiativer, der skal sikre, at de administrative procedurer for tilskudsyderne skal være så enkle og ensartede som muligt på tværs af de 2 ministerområder under hensyntagen til de forskellige tilskudsyderes lovgrundlag og formål. Rigsrevisionen finder initiativerne tilfredsstillende og vurderer, at denne del af sagen kan afsluttes.

Rigsrevisionen baserer denne del af konklusionen på følgende:

- Der er indgået en politisk aftale, som reducerer antallet af tilskudsydere under Uddannelsesministeriets ressort, der støtter forskning, udvikling og demonstration på energiområdet.
- Klimaministeriet har igangsat et projekt, der skal sikre, at administrationen for tilskudsydere under Klimaministeriets ressort i størst muligt omfang bliver ensartet.

Ministrene har overvejet, om de vil udarbejde en samlet strategi for forskning, udvikling og demonstration på energiområdet. Ministrene er nået frem til, at det ikke er hensigtsmæssigt. Det fremgår af den politiske aftale om sammenlægning af tilskudsydere under Uddannelsesministeriets ressort, at der for denne nye tilskudsyder fremover skal opstilles konkrete mål for indsatsen. Ministrene oplyser desuden, at de vil igangsætte en forundersøgelse for at afdække, hvordan der kan foretages en evaluering af støtten til forskning, udvikling og demonstration på energiområdet, som tager højde for tilskudsydernes forskellige formål og mål.

Sagsforløb for en større undersøgelse

Du kan læse mere om forløbet og de enkelte step på www.rigsrevisionen.dk

Rigsrevisionen vil fortsat følge udviklingen og orientere Statsrevisorerne om:

- ministeriernes overvejelser om at opstille konkrete mål for tilskudsydernes indsats
- ministeriernes arbejde med at evaluere effekterne af energiforskning, -udvikling og -demonstration på tværs af ministerier og tilskudsydere.

I. Baggrund

2. Rigsrevisionen afgav i maj 2013 en beretning om tilskud til forskning, udvikling og demonstration på energiområdet. Beretningen handlede om Klimaministeriets og Uddannelsesministeriets tilskud til forskning, udvikling og demonstration på energiområdet. Tilskuddene bliver uddelt af en række tilskudsydere under de 2 ministerier, og ansøgerne konkurrerer om at opnå tilskud. Formålet med undersøgelsen var at vurdere, om ministerierne og tilskudsyderne styrer og administrerer tilskuddene effektivt. Undersøgelsen handlede om de 4 største tilskudsydere: Energiteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram og ForskEL under Klimaministeriets ressort samt Det Strategiske Forskningsråds programkomité for bæredygtig udvikling og Højteknologifonden under Uddannelsesministeriets ressort.

Beretningen viste, at ministerierne og tilskudsyderne til en vis grad styrede tilskuddene til forskning, udvikling og demonstration på energiområdet effektivt. De enkelte tilskudsydere havde strategier, men ikke konkrete mål for indsatsen, og tilskudsyderne havde i varierende omfang evalueret effekten af deres tilskud. På tværs af ministerierne manglede der dog styring af indsatsen, da ministerierne hverken havde en fælles strategi eller konkrete mål for tilskuddene. Beretningen viste også, at tilskudsydernes administration til en vis grad sikrede et effektivt system for tilskuddene. Alle tilskudsydere havde dog opbygget egne administrative systemer, hvilket var med til at øge de administrative omkostninger.

3. Da Statsrevisorerne behandlede beretningen, bemærkede de, at styringen af tilskuddene havde været utilfredsstillende, idet ministerierne ikke havde fastsat en samlet strategi eller konkrete mål for området. Statsrevisorerne anbefalede, at ministerierne evaluerede effekterne af energiforskning, -udvikling og -demonstration på tværs af ministerier og tilskudsydere. Statsrevisorerne konstaterede desuden, at ministeriernes administration af tilskuddene var mindre effektiv, idet tilskudsadministrationen forekom unødigt kompliceret.

4. Dette notat indeholder Rigsrevisionens vurdering af de initiativer, som klimaministeren og uddannelsesministeren har iværksat og vil iværksætte som følge af beretningen.

Hele sagen og dens dokumenter kan følges på www.rigsrevisionen.dk og på www.ft.dk/Statsrevisorerne.

II. Gennemgang af ministrenes redegørelser

5. Klimaministeren og uddannelsesministeren oplyser, at de har fundet det mest hensigtsmæssigt at udarbejde én fælles redegørelse, der dækker begge ministerområder. Derfor er de 2 redegørelser enslydende.

Klimaministeren og uddannelsesministeren er enige i vigtigheden af, at programmerne følger op på resultaterne og indsamler viden om effekterne af tilskuddene, i det omfang det er muligt. Ministrene finder, at resultaterne fremadrettet kan anvendes som led i styringen af programindsatsen.

Styring

6. Beretningen viste, at ministerierne og tilskudsyderne til en vis grad styrede tilskuddene til forskning, udvikling og demonstration på energiområdet effektivt. De enkelte tilskudsydere havde strategier, men ikke konkrete mål for indsatsen. På tværs af ministerierne fandtes der hverken en fælles strategi eller konkrete mål for tilskuddene. Rigsrevisionen anbefalede på den baggrund, at ministerierne overvejede at udarbejde en samlet strategi og opstille konkrete mål for indsatsen.

Statsrevisorerne bemærkede, at de fandt, at styringen havde været utilfredsstillende. Ministerierne havde ikke fastsat en samlet strategi eller konkrete mål for området. Det var derfor vanskeligt at evaluere indsatsen. Det øgede risikoen for, at resultaterne ikke stod mål med indsatsen.

7. Klimaministeren og uddannelsesministeren oplyser, at de tager kritikken til efterretning. Det er dog samtidig ministrenes opfattelse, at regeringen har fastlagt klare målsætninger for udviklingen af energiområdet. Disse udgør sammen med FORSK2020 det nødvendige grundlag for prioriteringen af midlerne til forskning, udvikling og demonstration. Den konkrete beslutning om prioritering af tilskuddene foregår i henhold til lovgrundlaget for de enkelte tilskudsydere og efter et politisk armslængdeprincip. Dette princip ønsker ministrene at fastholde, da det er med til at sikre en transparent beslutningsproces og åbenhed om støttekriterierne. En ændring i retning af stærkere politisk styring fra ministerierne vil bryde med den hidtidige praksis, der hviler på et bredt politisk flertal i Folketinget.

Ministrene oplyser også, at regeringen i sin innovationsstrategi fra december 2012 og med et politisk udspil i juni 2013 har foreslået en reform af forsknings- og innovationssystemet på Uddannelsesministeriets område. Ét af elementerne er at lægge Det Strategiske Forskningsråd sammen med Højteknologifonden og Rådet for Teknologi og Innovation i én fond.

8. Rigsrevisionen kan i øvrigt oplyse, at der den 3. oktober 2013 – efter at ministrene havde afgivet deres redegørelser – er indgået en politisk aftale om denne sammenlægning. Det fremgår bl.a. af aftalen, at fonden hvert 3. år skal udforme en strategiplan med effektmål, der både giver mulighed for en international sammenligning af fondens virke og at måle værdiskabelsen i forhold til fondens bevillinger.

9. Rigsrevisionen kan på baggrund af redegørelserne konstatere, at ministrene har overvejet, om de vil udarbejde en samlet strategi og opstille konkrete mål for den samlede indsats. Det er ministrenes vurdering, at det ikke er hensigtsmæssigt at udarbejde en samlet strategi. Rigsrevisionen kan også konstatere, at de 2 tilskudsydere under Uddannelsesministeriets ressort, som indgik i undersøgelsen, nu lægges sammen til én samlet tilskudsyder. For denne tilskudsyder skal der fremover opstilles konkrete mål for indsatsen.

Rigsrevisionen anerkender, at de strategiske overvejelser nødvendigvis må tage udgangspunkt i de enkelte tilskudsyderes regelgrundlag, og at disse bindinger gør det vanskeligere at udarbejde en fælles strategi. Rigsrevisionen vil dog fortsat anbefale, at ministerierne opstiller konkrete mål for indsatsen for at gøre det muligt for ministerierne og Folketinget at vurdere, om indsatsen lever op til forventningerne.

Rigsrevisionen vil derfor fortsat følge Klimaministeriets og Uddannelsesministeriets overvejelser om at opstille konkrete mål for forskning, udvikling og demonstration på energiområdet for de enkelte tilskudsydere.

Evaluering

10. Beretningen viste, at de enkelte tilskudsydere i varierende omfang har evalueret effekten af deres tilskud. Derimod har ministerierne ikke tværgående evalueret effekten af tilskuddene – hverken inden for eller på tværs af ministerierne.

Statsrevisorerne anbefalede i deres bemærkninger, at ministerierne evaluerer effekterne af energiforskning, -udvikling og -demonstration på tværs af ministerier og tilskudsydere.

11. Klimaministeren og uddannelsesministeren oplyser, at de på baggrund af anbefalingen indledningsvis vil igangsætte en forundersøgelse for at afdække, hvordan der kan foretages en evaluering af støtten til forskning, udvikling og demonstration på energiområdet, som tager højde for tilskudsydernes forskellige formål og mål. I den forbindelse vil de invitere Rigsrevisionen til en dialog om tilrettelæggelsen af evalueringen.

12. Rigsrevisionen finder det fornuftigt, at ministerierne vil igangsætte et arbejde med at evaluere støtten til forskning, udvikling og demonstration på energiområdet. Rigsrevisionen deltager gerne i en dialog om den overordnede tilrettelæggelse af evalueringen.

Rigsrevisionen vil følge op på Klimaministeriets og Uddannelsesministeriets arbejde med at evaluere effekterne af energiforskning, -udvikling og -demonstration på tværs af ministerier og tilskudsydere.

Administration

13. Beretningen viste, at tilskudsydernes administration til en vis grad sikrer et effektivt system for tilskuddene samlet set. Alle tilskudsydere har dog opbygget egne administrative systemer, hvilket er med til at øge de administrative omkostninger. Beretningen viste desuden, at én af de 4 tilskudsyderes administrationspraksis ikke levede op til alle krav i forvaltningsloven.

Statsrevisorerne konstaterede i deres bemærkninger, at ministeriernes administration af tilskuddene var mindre effektiv, idet tilskudsadministrationen forekom unødigt kompliceret og uensartet.

14. Klimaministeren og uddannelsesministeren oplyser, at de tager kritikken til efterretning. Ministrene er enige i, at de administrative procedurer skal være enkle, og at de skal være så ensartede som muligt på tværs af de 2 ministerområder under hensyntagen til de bindinger, som måtte udspringe af forskelligartet lovgrundlag og formål.

Som tidligere nævnt er der den 3. oktober 2013 indgået en politisk aftale om at lægge Det Strategiske Forskningsråd sammen med Højteknologifonden og Rådet for Teknologi og Innovation i én fond. Ministrene oplyser, at antallet af tilskudsydere på energiområdet reduceres med denne sammenlægning.

Desuden omtaler ministrene det såkaldte samordningsprojekt, der vedrører tilskudsyderne under Klimaministeriets ressort, og som også er omtalt i beretningen. Ministrene oplyser, at de administrative procedurer på tværs af tilskudsyderne i foråret 2013 blev grundigt gennemgået for i størst muligt omfang at ensarte administrative regler, ansøgningsskemaer mv. til gavn for ansøgerne. Der er udarbejdet en handlingsplan for samordningen, som vil blive iværksat i efteråret 2013.

Endelig oplyser ministrene, at kritikpunkterne vedrørende administrationspraksis hos én af de 4 tilskudsydere er imødekommet. Administrationspraksis er justeret, så den lever op til forvaltningslovens krav.

15. Rigsrevisionen konstaterer, at både Klimaministeriet og Uddannelsesministeriet har igangsat initiativer, der bl.a. har til formål at forenkle tilskudsydernes administration inden for de respektive ministeriers ressort. Rigsrevisionen konstaterer også, at ministerierne ikke har igangsat initiativer, der har til formål at forenkle administrationen på tværs af ministerierne. Som det imidlertid også fremgår af beretningen, anerkender Rigsrevisionen, at ensartning af administrationen på tværs af ministerierne er vanskelig inden for det nuværende system. Endelig konstaterer Rigsrevisionen, at alle tilskudsydernes administrationspraksis nu overholder forvaltningslovens krav.

Rigsrevisionen finder de igangsatte initiativer tilfredsstillende, idet det må forventes, at initiativerne vil bidrage positivt til at forenkle og ensarte administrationen, hvilket vil være til gavn for ansøgerne.

III. Næste skridt i sagen

16. Rigsrevisionen vil følge udviklingen på følgende områder:

- ministeriernes overvejelser om at opstille konkrete mål for tilskudsydernes indsats
- ministeriernes arbejde med at evaluere effekterne af energiforskning, -udvikling og -demonstration på tværs af ministerier og tilskudsydere.

Lone Strøm